

Gerechtigheid in bijbels perspectief

Deze notities vond ik in mijn archief. Vanwege de actualiteit publiceer ik ze nu.

1. Gerechtigheid als voorwaarde voor leven: "Op het pad der gerechtigheid is leven, maar de weg van het kwaad voert ten dode" (Spr.12:28); "Wie gerechtigheid beoefent, vindt het leven; wie het kwade najaagt, de dood" (Spr.11:19; vgl.10:2; 11:4; 21:21). Gerechtigheid is een toestand waarbij het individu tot zijn recht komt (ontplooiing, ontwikkeling, bestemming). In juridische zin, dat het individu aan zijn recht geholpen wordt: de onschuldige in het gelijk gesteld en de schuldige in het ongelijk (Deut. 16:18-20). Grote nadruk op gerechtigheid voor de zwakken en kwetsbaren (Ps.72:12-14; 82:3-4; Jes.1:16-17; Jer. 9:23-24; Zach.7:9-10). Eerbied voor persoon (Deut. 15:16-17 en 21:10-14). Vergelding (Gen. 9:6; Ex. 2:11-12 en Deut. 19:11--13). Het jus talionis (Deut. 19:16-21; Matth. 5:38).

2. Gerechtigheid als voorwaarde voor vrede: Vrede is een toestand van heelheid, welzijn, geluk, harmonie, waarbij ieder genoeg heeft en veilig woont. Vrede in bijbelse zin is veel meer dan de afwezigheid van oorlog! Alleen gerechtigheid maakt dit soort vrede mogelijk. Gerechtigheid is de enige weg naar de vrede toe, en naar de heelheid der schepping. Vgl. Jes.32:16-17 en Ps. 85:9-14.

3. Gerechtigheid als Gods wereldorde: Oud Israël heeft God leren definiëren als Degene die gerechtigheid doet, recht tot stand brengt (Uittocht uit Egypte als daad van gerechtigheid - vgl. Ps.71:15-19; 113:5-9). Van Gods regering geldt: "Gerechtigheid en recht zijn de grondslag van uw troon" (Ps.89:15; 97:2). Gods verbond is een wereldorde, die niet alleen de mens betreft, maar alle levende wezens omvat (Gen. 9:9-11; Kol. 1:15-23; Openb. 5:13v.). De koning, als gedelegeerd heerser, heeft als hoofdtaak recht en gerechtigheid te beoefenen (II Sam. 8:15; I Kon.10:9; Ps. 72:1-4! Jes. 32:1-8 als vorstenspiegel; Jer. 22:3; Ez. 45:9). Gerechtigheid is het kenmerk bij uitstek van het vrederijk van de Messias (Jes.9:6; 11:1-10; Jer.23:5-6; 33:15; vgl. Zach.9:9-10; Jes.60:17b-22; 61:1-3; zie Luc.4:18-19). Waar het voor de volgelingen van de Messias op aankomt: "Zoekt eerst zijn Koninkrijk, dat wil zeggen zijn gerechtigheid..." (Matth.6:33).

4. Gerechtigheid voor de menselijke samenleving: Behandeling van Jesaja 59 in zijn historische en maatschappelijke context.

Teksten bij stencil: De tijd dringt

Spr. 10:2 Schatten, door goddeloosheid verkregen, doen geen nut, maar gerechtigheid redt van de dood.

Spr. 11:4 Rijkdom baat niet ten dage des toorns, maar gerechtigheid redt van de dood. **Spr. 21:21** Wie gerechtigheid en liefde najaagt, vindt leven, gerechtigheid en eer.

Deut.16:18-20 Rechters en opzieners zult gij aanstellen in al de steden die de HERE, uw God, u geven zal, naar uw stammen; zij zullen het volk berechten met een rechtvaardige rechtspraak. Gij zult het recht niet buigen; gij zult de persoon niet aanzien en geen geschenk aannemen; want een geschenk verblindt de ogen der wijzen en verdraait de woorden der onschuldigen.

Gij zult alleen gerechtigheid najagen - opdat gij moogt leven en het land bezitten, dat de HERE, uw God, u geven zal.

Ps. 72:12-14 Voorwaar, hij zal de arme redden, die om hulp roept, de ellendige, en wie geen helper heeft; hij zal zich ontfermen over de geringe en de arme, hij zal de zielen der armen verlossen.

Van druk en geweld zal hij hun leven bevrijden, hun bloed zal kostbaar zijn in zijn oog.

Ps. 82:3-4 Richt de geringe en de wees, doet recht aan de ellendige en de behoeftige, bevrijdt de geringe en de arme, redt hem uit der goddelozen hand.

Jes.1:16-17 Wast u, reinigt u, doet uw boze daden uit mijn ogen weg; houdt op kwaad te doen; leert goed te doen, tracht naar recht, houdt de geweldenaar in toom, doet recht aan de wees, verdedigt de rechtszaak der weduwe.

Zach. 7:9-10 Zo zegt de HERE der heerscharen: spreekt eerlijk recht en bewijst elkander liefde en barmhartigheid; verdrukt weduwe noch wees, bijwoner noch arme, en beraamt niet in uw hart elkanders onheil?

Jes. 32:17 En de vrucht der gerechtigheid zal vrede zijn, de uitwerking der gerechtigheid rust en veiligheid tot in eeuwigheid.

Ps. 71:15-19 Mijn mond zal uw gerechtigheid vertellen, de ganse dag uw heil, want ik weet de maat daarvan niet.

Ik zal de machtige daden des Heren HEREN verkondigen, uw gerechtigheid vermelden, de uwe alleen. O God, Gij hebt mij onderwezen van mijn jeugd aan, tot nu toe verkondig ik uw wonderen;

Wil mij dan ook tot mijn ouderdom en grijsheid, o God, niet verlaten, totdat ik aan dit geslacht uw arm verkondig, aan ieder die komt, uw sterkte.

Ja, uw gerechtigheid, o God, reikt tot den hoge, Gij, die grote dingen volbracht hebt; o God, wie is u gelijk?

Ps. 113:5-9 Wie is als de HERE onze God, die zeer hoog woont, die zeer laag neerziet, in de hemel en op aarde? Die de geringe opricht uit het stof, de arme omhoog heft uit het slijk, om hem te doen zitten bij de edelen, bij de edelen van zijn volk; die de onvruchtbare huisvrouw doet wonen als een blijde moeder van kinderen.

Ps. 89:15 Gerechtigheid en recht zijn de grondslag van uw troon, goedertierenheid en trouw gaan voor uw aangezicht henen.

Ps. 97:2 Rondom Hem zijn wolken en donkerheid, gerechtigheid en recht zijn de grondslag van zijn troon.

Ps. 85:9-14 Ik wil horen wat God, de HERE, spreekt; want Hij zal van vrede spreken tot zijn volk en tot zijn gunstgenoten; maar laten zij niet terugkeren tot dwaasheid.

Waarlijk, zijn hiel is nabij hen die Hem vrezen, zodat heerlijkheid in ons land woont.

Goedertierenheid en trouw ontmoeten elkander, gerechtigheid en vrede kussen elkaar, trouw spruit voort uit de aarde, en gerechtigheid ziet neder van de hemel.

Ook zal de HERE het goede geven, en ons land zal zijn gewas voortbrengen; gerechtigheid zal voor Hem uitgaan en zijn schreden richten op de weg.

Jes. 59:14-20 Het recht wordt teruggedrongen en de gerechtigheid blijft verre staan, want de waarheid struikelt op het plein en oprechtheid vindt geen ingang. Zo ontbreekt de waarheid en wie wijkt van het kwade, wordt het slachtoffer van uitbuiting.

Maar de HERE zag het en het was kwaad in zijn ogen, dat er geen recht was, en Hij ontzette zich, omdat niemand tussenbeide trad. Toen bracht zijn arm Hem hulp en zijn gerechtigheid ondersteunde Hem; Hij bekleedde Zich met gerechtigheid als met een pantser en de helm des heils was op zijn hoofd; Hij bekleedde Zich met wraak als met een gewaad en Hij hulde Zich in ijver als in een mantel.

Naar de daden zal Hij vergelden; grimmigheid aan zijn tegenstanders, vergelding aan zijn vijanden; aan de kustlanden zal Hij vergelding doen. En men zal vanwaar de zon ondergaat de naam des HEREN vrezen en vanwaar zij opgaat zijn heerlijkheid, want Hij komt als een onstuimige rivier, door de adem des HEREN voortgezweept.

Gen. 9:9-11 Zie, Ik richt mijn verbond op met u en met uw nageslacht, en met alle levende wezens die bij u zijn: het gevogelte, het vee en het wild gedierte der aarde bij u, allen, die uit de ark gegaan zijn, alle gedierte der aarde. Ik dan richt mijn verbond met u op, dat voortaan niets dat leeft, meer door de wateren van de zondvloed zal worden uitgeroeid, en dat er geen zondvloed meer wezen zal, om de aarde te verderven.

Kol. 1:15-23 Hij is het beeld van de onzichtbare God, de eerstgeborene der ganse schepping, want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen; en Hij is vóór alles en alle dingen hebben hun bestaan in Hem; en Hij is het hoofd van het lichaam, de gemeente. Hij is het begin, de eerstgeborene uit de doden, zodat Hij onder allen de eerste geworden is.

Want het heeft de ganse volheid behaagd in Hem woning te maken, en door Hem, vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, alle dingen weder met Zich te verzoenen, door Hem, hetzij wat op de aarde, hetzij wat in de hemelen is.

Ook u, die eertijds vervreemd en vijandig gezind waart blijkens uw boze werken, heeft Hij thans weder verzoend, in het lichaam zijns vlezes, door de dood, om u heilig en onbesmet en onberispelijk vóór Zich te stellen, indien gij slechts wel gegrond en standvastig blijft in het geloof en u niet laat afbrengen van de hoop van het evangelie, dat gij gehoord hebt en dat verkondigd is in de ganse schepping onder de hemel, en waarvan ik, Paulus, een dienaar geworden ben.

Openb. 5:13v. En alle schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden.

En de vier dieren zeiden: Amen. En de oudsten wierpen zich neder en aanbadten.

II Sam. 8:15 Toen David over geheel Israël koning was geworden, handhaafde David recht en gerechtigheid onder zijn gehele volk.

I Kon. 10:9 Geprezen zij de HERE, uw God, die zulk een welgevallen aan u had, dat Hij u op de troon van Israël geplaatst heeft! Omdat de HERE Israël voor altoos liefheeft, heeft Hij u tot koning aangesteld om recht en gerechtigheid te oefenen.

Ps. 72:1-4 O God, verleen de koning uw recht, en uw gerechtigheid de zoon des konings.

Hij richte uw volk met gerechtigheid, uw ellendigen met recht. Mogen voor het volk de bergen vrede dragen, ook de heuvelen, in gerechtigheid. Hij verschaffe recht aan de ellendigen des volks, Hij redde de armen, maar verbrijzele de verdrukker.

Jes. 32:1-8 Wanneer een koning regeert in gerechtigheid en vorsten zullen heersen naar het recht; en ieder van hen is als een beschutting tegen de wind en als een toevlucht tegen de stortbui, als waterstromen in een dorre streek, als een schaduw van een machtige rots in een dorstig land. Dan zullen de ogen der zienden niet meer verblind zijn en de oren der horenden zullen opmerken; het hart der onbezonnenen zal inzicht en kennis verkrijgen, en de tong der stamelaars zal in staat zijn tot duidelijk spreken. Dan zal een dwaas niet meer edel genoemd worden en de bedrieger niet meer aanzienlijk heten. Want een dwaas spreekt dwaasheid en zijn hart brengt ongerechtigheid voort: het bedrijven van goddeloosheid, en het prediken van

afval tegen de HERE; het onverzadigd laten van de hongerige, en het onthouden van een dronk aan de dorstige. En de listen van de bedrieger zijn slecht; hij beraamt schandelijke plannen om de ellendigen door leugentaal in het verderf te storten, zelfs wanneer de arme zijn recht bepleit. Maar de edele beraamt edele daden en hij staat voor wat edel is.

Jer. 22:3 Zo zegt de HERE: doet recht en gerechtigheid, bevrijdt de beroofde uit de macht van de verdrukker, doet vreemdeling, wees en weduwe schade noch geweld aan en vergiet geen onschuldig bloed op deze plaats.

Ez. 45:9 Zo zegt de Here HERE: Het is meer dan genoeg geweest, vorsten van Israël. Laat af van geweld en onderdrukking, handelt naar recht en gerechtigheid; ontlast mijn volk van uw afpersingen, luidt het woord van de here HERE.

Jes. 9:6 Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over zijn koninkrijk, doordat hij het sticht en grondvest met recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid.

Jes. 11:1-10 En er zal een rijsje voortkomen uit de tronk van Isaï en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht dragen. En op hem zal de Geest des HEREN rusten, de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze des HEREN; ja, zijn lust zal zijn in de vreze des HEREN, Hij zal niet richten naar hetgeen zijn ogen zien, noch rechtspreken naar hetgeen zijn oren horen; want hij zal de geringen in gerechtigheid richten en over de ootmoedigen des lands in billijkheid rechtspreken, maar hij zal de aarde slaan met de roede zijnsmonds en met de adem zijner lippen de goddeloze doden. Gerechtigheid zal de gordel zijner lendenen zijn en trouw de gordel zijner heupen. Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich nederleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee zal tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden; de koe en de berin zullen samen weiden, haar jongen zullen zich tezamen nederleggen, en de leeuw zal stro eten als een rund; dan zal een zuigeling bij het hol van een adder spelen en naar het nest van een giftige slang zal een gespeend kind zijn hand uitstrekken. Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis des HEREN, zoals de wateren de bodem der zee bedekken.

En het zal te dien dage geschieden, dat de volken de wortel van Isaï zullen zoeken, die zal staan als een banier der natiën, en zijn rustplaats zal heerlijk zijn.

Jer. 23:5-6 Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik aan David een rechtvaardige Spruit zal verwekken; die zal als koning regeren en verstandig handelen, die zal recht en gerechtigheid doen in het land. In zijn dagen zal Juda behouden worden en Israël veilig wonen; en dit is zijn naam, waarmede men hem zal noemen: de HERE onze gerechtigheid.

Jer. 33:15 In die dagen en te dien tijde zal Ik aan David een Spruit der gerechtigheid doen ontspruiten, die naar recht en gerechtigheid in het land zal handelen.

Zach. 8:16 Dit moet gij doen: spreekt waarheid onder elkaar, waarheid; beoefent in uw poorten **rechtspraak die de vrede dient**; beraamt niet in uw hart elkanders onheil; hebt geen valse eed lief, want dit alles haat Ik, luidt het woord van de Heer.

Zach. 9:9-10 Jubel luide, gij dochter van Sion; juich, gij dochter van Jeruzalem! Zie, uw koning komt tot u, hij is rechtvaardig en zegevierend, nederig, en rijdende op een ezel, op een ezelshengst, een ezelinnejong. Dan zal Ik de wagens uit Efraïm en de paarden uit Jeruzalem tenietdoen, ook de strijdboog wordt tenietgedaan; en hij zal de volken vrede verkondigen, en zijn heerschappij zal zich uitstrekken van zee tot zee, en van de Rivier tot de einden der aarde.

Jes. 60:17b-22 Ik zal vrede tot uw overheid maken en gerechtigheid tot uw heerseres. Van

geen geweld zal in uw land meer gehoord worden, van verwoesting noch verderf in uw gebied; en gij zult uw muren Heil noemen en uw poorten Lof. De zon zal u niet meer tot licht zijn bij dag, noch de maan tot een schijnsel voor u lichten; maar de HERE zal u tot een eeuwig licht zijn en uw God tot uw luister. Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan niet meer afnemen, want de HERE zal u tot een eeuwig licht zijn en dezdagen van uw rouw zullen ten eide wezen. Uw volk zal geheel uit rechtvaardigheid bestaan, voor altoos zullen zij het land bezitten: een scheut die Ik geplant heb, een werk mijner handen, tot mijn verheerlijking. De kleinste zal tot een geslacht worden en de geringste tot een machtig volk; Ik de HERE, zal het te zijner tijd met haast volvoeren.

Jes. 61:1-3 De Geest des Heren HEREN is op mij, omdat de HERE mij gezalfd heeft; Hij heeft mij gezonden om een blijde boodschap te brengen aan de ootmoedigen, om te verbinden gebrokenen van hart, om voor gevangenen vrijlating uit te roepen en voor gebondenen opening der gevangenis; om uit te roepen een jaar van het welbehagen des HEREN en een dag der wrake van onze God; om alle treurenden te troosten, om over de treurende van Sion te beschikken, dat men hun geve hoofdsieraad in plaats van as, vreugdeolie in plaats van rouw, een lofgewaad in plaats van een kwijnende geest. En men zal hen noemen: Terebinten der gerechtigheid, een planting des HEREN, tot zijn verheerlijking.

Luc. 4:18-19 De Geest des Heren is op mij, daarom, dat Hij Mij gezalfd heeft, om aan armen het evangelie te brengen; en Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te verkondigen en aan blinden het gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijheid, om te verkondigen het aangename jaar des Heren.

Matth. 6:33 Maar zoekt eerst zijn Koninkrijk en zijn gerechtigheid en dit alles zal u bovendien geschonken worden.